

Minister Klimatu i Środowiska

Mikołaj Dorożala

DOP-ZB.0500.2.2026.RK
4297130.17621722.14338232
Warszawa, 30-04-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Jacka Sasina (K10INT16073).
Temat: w sprawie działań hydrotechnicznych prowadzonych w marcu 2024 r. na terenie Puszczy Białowieskiej - Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Pan
Włodzimierz Czarzasty,
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku ww. interpelacją Posła Jacka Sasina w sprawie działań hydrotechnicznych prowadzonych w marcu 2024 r. na terenie Puszczy Białowieskiej - Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO, informuję co następuje

1. Jakie podmioty faktycznie uczestniczyły w wykonywaniu prac polegających na budowie zastawek, przetamowań lub innych działań hydrotechnicznych na terenie nadleśnictw Puszczy Białowieskiej w marcu 2024 r.?

2. Czy prace te były prowadzone przez:

- jednostki Lasów Państwowych,
- Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska,
- przedstawicieli Ministerstwa Klimatu i Środowiska,
- organizacje społeczne lub pozarządowe (np. PTOP),
- wolontariuszy,
- inne podmioty lub osoby fizyczne działające poza strukturami administracji publicznej?

Prace polegające na budowie zastawek, przetamowań lub innych działań hydrotechnicznych na terenie nadleśnictw Puszczy Białowieskiej były przeprowadzane przede wszystkim przez pracowników Lasów Państwowych oraz w ramach wspólnie organizowanych warsztatów z udziałem Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej – oddział w Białymstoku, studentów i naukowców z Politechniki Białostockiej oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Udział osób spoza jednostek Lasów Państwowych wynikał z porozumień o współpracy zawartych np. z uczelniami lub wspólnie realizowanych projektów. W działaniach tych nie brali udziału pracownicy MKiŚ.

3. Który podmiot był inicjatorem tych działań oraz kto podjął decyzję o ich realizacji?

Inicjatorem działań były jednostki administracyjne Lasów Państwowych.

4. Kto zlecił wykonanie prac w terenie oraz kto zatwierdził ich zakres?

Zakres prac w terenie był zlecony i określony przez jednostki administracyjne Lasów Państwowych.

5. Kto sprawował nadzór nad realizacją tych działań w terenie?

Nadzór nad realizacją działań w terenie był prowadzony przez pracowników nadleśnictw oraz autorów Opracowania hydrologicznego dla zlewni obszaru Puszczy Białowieskiej (zwanego dalej: „Opracowaniem”), sporządzonego przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej – oddział w Białymstoku na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku.

6. Czy w pracach uczestniczyły osoby pełniące funkcje publiczne w administracji rządowej, w tym przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska lub Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska?

W pracach nie uczestniczyły osoby pełniące funkcje publiczne w administracji rządowej, w tym przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska lub Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

7. Czy w działaniach tych uczestniczyły osoby określane jako eksperci lub naukowcy? Jeżeli tak, proszę wskazać czy uczestniczyły jako przedstawiciele instytucji naukowych czy jako osoby prywatne.

W pracach uczestniczyli eksperci Biura Urządzania Lasu i Gospodarki Wodnej w Białymstoku.

8. Na jakiej podstawie prawnej dopuszczono do wykonywania prac organizacje społeczne, wolontariuszy lub osoby fizyczne niebędące pracownikami organów administracji publicznej?

9. Czy udział tych podmiotów był uregulowany w drodze porozumienia, umowy lub innego dokumentu?

Udział osób spoza jednostek Lasów Państwowych wynikał z porozumień o współpracy zawartych np. z uczelniami lub wspólnie realizowanych projektów.

10. Czy prace polegające na przetamowaniu cieków lub budowie zastawek były realizowane na podstawie dokumentacji technicznej lub projektu hydrotechnicznego?

Prace były prowadzone na podstawie Opracowania hydrologicznego dla zlewni obszaru Puszczy Białowieskiej, które szczegółowo określiło zakres niezbędnych prac.

11. Czy dla wskazanych prac uzyskano wymagane prawem zgłoszenie wodnoprawne lub pozwolenie wodnoprawne zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne?

Wykonywane prace nie wymagały uzyskania pozwoleń wodnoprawnych ani dokonania zgłoszenia i były prowadzone na podstawie Opracowania hydrologicznego dla zlewni obszaru Puszczy Białowieskiej. Opracowanie szczegółowo określiło zakres niezbędnych prac mających na celu poprawę warunków wodnych w całej zlewni, w której znajduje się polska część Puszczy Białowieskiej.

12. Czy przed rozpoczęciem prac wykonano inwentaryzację przyrodniczą obejmującą ocenę wpływu planowanych działań na gatunki chronione oraz ich siedliska?

13. Czy uzyskano zezwolenie na odstępstwo od zakazów obowiązujących wobec gatunków chronionych?

Wspomniane Opracowanie uwzględniło uwarunkowania przyrodnicze obszaru, a przeprowadzone prace nie wpłynęły na gatunki chronione i ich siedliska.

14. Na jakiej podstawie planistycznej prowadzono wskazane działania, biorąc pod uwagę brak zatwierdzonych Planów Urządzenia Lasu dla nadleśnictw Puszczy Białowieskiej?

W kontekście podstawy planistycznej należy podkreślić, że plan urządzenia lasu (dalej: „PUL”) nie jest dokumentem, który reguluje opisane działania. Realizacja prac mających na celu spowolnienie spływu wód w nadleśnictwach może być wykonywana mimo braku odpowiednich zapisów w PUL. Kluczowym dokumentem jest opracowanie hydrologiczne, które zostało pozytywnie zaopiniowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Białymstoku.

15. Czy wskazane działania były przewidziane w Planie Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000?

Plan Zadań Ochronnych (dalej: „PZO”) dla obszaru Natura 2000 przewiduje przeprowadzanie czynności związanych ze spowalnianiem spływu wód, jednocześnie nie definiując szczegółowo sposobu realizacji takich działań.

16. Czy Plan Zadań Ochronnych przewidywał wykonywanie przetamowań do wysokości 20 cm, a jeżeli wykonane obiekty miały większą wysokość, na jakiej podstawie dopuszczono wykonanie robót w takim zakresie?

Prace wykonane przez nadleśnictwa w 2024 roku polegały na utworzeniu przetamowań o piętrzeniu mniejszym niż 20 cm, zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Opracowaniu, o którym mowa wcześniej.

17. Czy sporządzono dokumentację powykonawczą oraz protokoły odbioru wykonanych prac?

Nadleśnictwa realizowały wymienione prace własnymi siłami. Nie istniała zatem potrzeba sporządzania protokołów powykonawczych.

18. W jakich dokładnie lokalizacjach prowadzono wskazane działania (oddziały leśne, leśnictwa, nazwy cieków)?

W pierwszej połowie 2024 r. działania były prowadzone w następujących lokalizacjach.: w Nadleśnictwie Browsk, gdzie wykonano 10 przetamowań (w oddz. 758Ac, 758Bi); w Nadleśnictwie Białowieża, gdzie zrealizowano 11 obiektów (w oddziałach: 500Ba, 500Bk, 498Bg, 364Cc, 426Aa, 422Aa).

19. Czy działania te były zgodne z obowiązującym systemem zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa UNESCO „Puszcza Białowieska”?

System zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa UNESCO opiera się na postanowieniach Wniosku Renominacyjnego, na podstawie którego wpisano Obiekt na listę UNESCO w 2014 roku. Ponadto wiążące są decyzje Światowego Komitetu UNESCO oraz rekomendacje ekspertów IUCN/UNESCO, formułowane podczas misji kontrolnych. Zarówno we Wniosku Renominacyjnym, jak i w decyzjach Komitetu UNESCO zauważany jest problem hydrologiczny w Puszczy oraz rekomendowane podjęcie wszelkich działań mających celu zatrzymywanie wody w Obiekcie. Prace będące przedmiotem interpelacji nie naruszają zatem zasad zarządzania Obiektem

20. Czy Rząd Rzeczypospolitej Polskiej poinformował Komitet Światowego Dziedzictwa UNESCO lub jego organy doradcze (IUCN) o planowaniu lub prowadzeniu wskazanych działań hydrotechnicznych na terenie Obiektu?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska każdego roku przygotowuje raport o stanie zachowania Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska. W materiale tym opisywane są realizowane działania związane z ochroną zasobów wodnych w Puszczy. Raport jest uznanym przez Światowy Komitet UNESCO kanałem komunikowania o podejmowanych krokach na rzecz ochrony Obiektu UNESCO. Wszelkie istotne informacje, w tym te dotyczące działań hydrotechnicznych, są zawarte w raportach o stanie zachowania Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska.

21. Czy działania te były analizowane pod kątem ich wpływu na Outstanding Universal Value (OUV) Obiektu Światowego Dziedzictwa „Puszcza Białowieska”?

Wspomniane wcześniej Opracowanie bierze pod uwagę uwarunkowania obowiązujące w Obiekcie UNESCO, w tym konieczność ochrony walorów, które zostały określone mianem Wyjątkowej Uniwersalnej Wartości Obiektu (OUV). Dodatkowo eksperci IUCN/UNESCO wysoko ocenili podejmowane przez nadleśnictwa działania polegające na spowalnianiu spływu wód w Puszczy, wskazując w decyzji z 2024 roku konieczność „kontynuowania i zwiększania wysiłków na rzecz przywracania naturalnych warunków hydrologicznych (...)”.

22. Czy przed rozpoczęciem tych działań sporządzono analizę wpływu planowanych ingerencji w stosunki wodne na integralność Obiektu Światowego Dziedzictwa?

Elementem wspomnianego powyżej Opracowania jest również analiza wpływu planowanych ingerencji w stosunki wodne na integralność Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO.

23. Czy UNESCO zostało poinformowane o planie prowadzenia tych działań oraz czy wyraziło zgodę lub akceptację dla takich działań?

Światowy Komitet UNESCO jest informowany w raportach o stanie Obiektu o podejmowanych działaniach na rzecz ochrony Puszczy Białowieskiej. Opisywane są tam między innymi prace, które podejmują zarządcy Obiektu pod kątem poprawy warunków hydrologicznych. Nie ma potrzeby uzyskiwania zgody Światowego Komitetu UNESCO na realizację tego typu działań (nie są to inicjatywy wskazane w paragrafie 172 Wytycznych Operacyjnych, które należy zgłaszać do Komitetu). Należy zaznaczyć, że w decyzji Światowego Komitetu UNESCO z 2025 r. wyrażono uznanie dla podejmowanych przez Polskę działań z tego zakresu.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów